

Ferdinand în manifestul adresat către poporul bulgar. Este însă foarte probabil, că papa va reveni mai târziu într-o allocuțiune asupra „sacriligiului” comis în Sofia. — Astfel se exprimă o telegramă din Roma. O escoculare solemnă a principelui Ferdinand nu se va întâmpla. În Vatican, lumea înțelege cestiunea așa, că principele după pasul, care l'a făcut și fără escoculare a ieșit din biserica romano-catolică. El nu va mai fi pe viitor admis la sacramento.

Diarul vatican „Voce della Verità” publică un articol foarte aspru sub titlul: „Ferdinand apostata”. Ea îi ține o lecție lungă despre datorințele unui bun catolic. După un șir de expresii foarte neaparlamentare întreabă diarul italian ce silă a avut principele, ca să-și schimbe credința. Răspunsul e: Nici o silă, pentru că el ar fi putut rămânea credincios bisericii romano-catolice, și să primiască ritul și liturgia națională. Sensibilitatea poporului seu n'ar fi ținut cont de acesta. Papa ar fi permis bucuros trecerea principelui dela ritul latin la cel bulgăresc. Cu o astfel de învoială însă principele n'a voit să se mulțumească și a preferat, să-l dea pe fiul seu în brațele schismei.

Apostatul din secolul XIX îi mai rămâne o singură cale de mântuire, — o pocăință sinceră și plină de umilință. După fapta, care o a săvârșit principele nu mai poate fi considerat ca membru al familiei catolice; el e o ramură uscată, care destăpă în fie-care suflet evlavios compătimire și totodată și dispreț. N'ar fi stricat, să se exprime și „voce della verita” ceva ceva mai domol; ori cum, e prea, prea....

„Osserv. Rom.” scrie: „Dacă am tăcut până acum în așa numita trecere a prințului Boris la biserica greco-schismatică, am făcut-o, pentru că noi am sperat totdeauna, că nu va ajunge lucrul până la un astfel de scandal. Noi am avut această speranță cu atât mai vârtos, cu cât am știut sigur, că papa ajunsese la cea mai extremă graniță a părinteștii sale concesiuni. dându-i să înțeleagă, că el s'ar fi învoit cu trecerea dela ritul latin la cel greco-catolic-bulgăresc.

Dar acesta — așa se pare, — că n'a fost destul. Ne mai rămâne numai acum, să plângem amar pe un tată și un principe, care comite o astfel de ofensă față cu biserica, în care s'a născut, care îi cauzază papei o durere atât de mare și provocă la poporul său, precum și în întreaga lume catolică un scandal mai mult decât rar.

digitările mai însemnate ce ni-le dă Bocke cu privire la îngrijirea de sănătatea copiilor. Întruieșirea mediciei pentru delaturarea bôlelor o respinge, ca pe un mijloc, care în multe cazuri la copii mai mult le cauzază, decât le împedecă, mai ales, dânduli-să fără espresă sfătuire a unui medic consențios.

Am ținut de necesar a espune indigitările de mai sus mai ales, că înmulțindu-se inteligența română, acesta a împrumutat dela streini împreună cu multe alte obiceiuri și vederi rele și creșterea prea mădărită și desmerdătoare a copiilor, care o aplică chiar și atunci, când împrejurările vieții nu-i silea a o face.

În speranță, că sfaturile date și sprijinite de o însemnată autoritate pedagogică și medicală vor face ôre-care serviciu părinților și creșcătorilor; reasumăm cuintesența acestui tractat în principiul, pe care pururea trebuie să-l aibă în vedere aceia, cari au chemarea a creșcă nêmului și omenimii membrii folosibili în viața comună: *Copii trebuiesc fiscesce așa creșcăți, ca să fie în stare a suporta fără urmări stricăcioșe ôri-ce schimbare a temperaturii și a învinge tôte pedecile și necasurile, câte natura și greutățile vieții ni-le pun în cale.*

Din contră fôia lui Bismark „Hamburger Nachrichten” scrie, că proclamatiia principelui Ferdinand este într'atât un act important, încât ea inaugurează o nouă fasă în desvotarea politică a Bulgariei, care promite restabilirea bunelor relațiuni între principat și Rusia. După ce a primit țarul, să-i fie și naș prințului Boris, mai că numai poate încăpea îndoială despre împedecarea rusobulgară și în fine despre posibilitatea recunoscerei principelui conform contractului dela Berlin. Acest eveniment politic ori cum ar gândi cineva asupra motivelor de oportunitate în schimbarea credinței, va fi acceptat cu bucurie de toți amicii cinstiți ai Bulgariei.

Prim-ministrul Stoilow a fost la Constantinopol, unde Sultanul l'a primit cât se poate de bine. Stoilow s'a dus, să roge pe marele Sultan, ca să asiste, ca suzeran, și dênșua la botezul prințului Boris. Să dice, că în legătură cu acesta ministrul bulgar l'a asigurat pe împăratul Turciei, că va lua serioșe măsuri și poziție față cu mișcarea macedonă, și că Sultanul liniștit ar fi promis, că va aduce înainte cestiunea de recunoscere a principelui.

Ecsarchul din Constantinopol a plecat alaltăieri la Sofia.

Țarul Rusiei va fi reprezentat prin generalul muscălesc *à la suite* contele Golenitscheff-Kutusoff.

Guvernul bulgar a decis, să cêră dela Sobranie un credit de 250,000 franci pentru ceremonialul botezului prințului Boris.

După scirile cele mai noue Sultanul a distins pe Stoilow cu marile cordoane al ordinului Osmania!

Social democrații din Viena comunică, ca vor lua parte la alegerile comunale și pun următoarele pretensiuni: Sufragiu universal dela vârsta de 20 de ani în sus, instituirea de brutării orașenesci, instituirea unui oficiu pentru lucrători și pentru igienă, alimentarea copiilor de scôlă la prânț, întroducerea dării de venit progresive, asigurarea vieții la stat, delaturarea legilor de căsătorie, întroducerea unei lefi minimale pentru muncitorii orașenesci, îngrijirea din partea statului cu mijlôce de nutrire, cu escluderea ori-cărui comerț, ori-cărei instituiții de luminare a orașului, de transport și de curățire. Nu-i vorba, au cerut și cer și socialiștii destul. Nu credem, se găsesc pe cineva care să cadă cu ei la învoială!

În dieta Austriei de jos a provocat antisemitul Gregorig un scandal atât de mare, încât a trebuit, să se suspende ședința.

Era în discuție o cale ferată locală. Gregorig a adus înainte acușă la adresa membrului din comitetul țării Dr. Granitsch, că adevă această ca avocat a intervenit într'o cestiune de corupțiune. Contribuabililor nu le convine, ca astfel de ômeni să administreze banii țării. E regretabil, că comitetul țării suferă un astfel de om în mijlocul său.

Mareșalul țării: Aceste atacuri personale trec preste marginea lucrurilor permise.

Gregorig: Eu declar încă odată, că regret, că Dr. Granitsch murdăresce dieta prin prezența sa.

Mareșalul: Te provoc la ordine.

Dr. Granitsch: amintesc, că acest obiect formeză basa unei cercetări judecătorești, pe care el o a cerut. Un deputat atacat trebuie, să se adreseze la publicitate. El a încheiat, ca reprezentant a unui client un contract, dar ca contrar; ceea-ce e permis unui avocat. În ce privește bănuielile personale ale lui Gregorig, el le respinge cu dispreț,

Gregorig: Partidele, pe cari le-a reprezentat Dr. Granitsch, au fost acelea, cari au corupt organele guvernului (Sbierete în stênșua, aprobări la antisemiți, mare larmă.)

Mareșalul: Încetă cu astfel de împutări. Dta n'ai alt cuvânt în gură, decât corupțiune.

Gregorig: Organele guvernului au fost corupte.

Mareșalul: Te provoc la ordine.

Gregorig: Mai bine închide pe domni, asta e mai cuminte.

Mareșalul: Nu mai ai să vorbești, după ce te-am provocat la ordine. (Mare larmă. Proteste la antisemiți.)

Gregorig: Eu voi spune numele tuturor acestor mișei!

Mareșalul: Dacă nu te porți cuviincios, părăsesce sala. (Risete și strigăte la antisemiți. Nu se poate.) Te porți așa de șandalos, cum nu i se cuvine unui deputat.

Gregorig: În loc să trimită pe ștengarii în criminal, mă provocă pe mine la ordine (Mare larmă.)

Mareșalul: declară, că el suspinde ședința.

Să vede, că antisemiții sunt ômeni foarte rezoluți și cutezători.

În Franța se petrec lucruri foarte iritătoare. „Figaro” scrie contra ușurinței și lipsei de considerație, cu cari întră funcționarii judecătorilor în locuințe, scotocesc dulapurile, aruncă hărțile unele peste altele și conturbă liniscea casnică. Asta însemneză guvernarea lui Bourgeois și a colegilor săi.

„Gaulois” dice, că persecuția judecătorilor se continuă cu sistem, Bourgeois a nutrit todeauna speranța, să ajungă la o concentrare a partidelor republicane. Moderații ar fi fost gata la acesta, au pretins însă demisiunile ministrului de externe și al coloniilor, înainte de tôte însă destituirea ministrului de război și a celui de justiție.

Nu prea rămân guvernele mult la putere. Francesilor le place prea tare varia iunea și în politică, ceea ce e în detrimentul țării!

În Anglia continuă ațitarea contra Germanilor și a împăratului acestora. O mare parte din presă îl înjură mereu Causa mâniei Englezilor nu e de căutat numai în amestecul împăratului în cestiunea dela Transvaal, ci cu deosebire în rivalitatea industrială și comercială a ambelor națiuni. O fôia înamică germanilor scrie: „Preponderanța industrială a Angliei ajunge în sieri, gloria industriei engleze dispare.” — Acesta e în tot cazul o esagerare, în privința industrială Anglia e superioară lumii întregi. Cu tôte acestea din nimicuri se pot nasce lucruri mari, cari n'ar fi de dorit.

Din parlamentul magiar.

În ședința dela 6 Februarie n. s'a discutat exclusiv asupra budgetului ministrului de culte. În tôte discuțiunile mai mult s'a accentuat statificarea învățământului. Pro au vorbit Illés Bálint (preot ref.) și Hoitsy Pál, ér contra Kozma László. Alți vorbitori mai puțin marcați, au fost Bánó, Thály și Pogrányi.

Illés face descoperirea, că dintre cele 11 state europene, între care este și Sêrbia, Ungaria cheltuesce mai puțin pentru scopuri școlare. Dintre cele 400 scôle de stat, promise pentru milleniu, încă numai 170 sunt organizate. Vorbesce mai pe larg despre misiunile învățământului, și face atenți pe învățători, ca să pună mai mare pond pe dezvoltarea caracterului moral, căci lipsa caracterului învenineză societatea, încât e chiar mirare, că în fie-care 24 de ôre nu se aude despre un nou scandal, despre o nouă defraudare. Primesce budgetul, nu însă din considerație cătră guvern, ci din interesele culturale naționale.

Thály, cere nostrificarea diplomelor de medici câștigate în străinătate, ca tinerimea magiară să nu înudeze academiile de medicină din Viena. Dorcesce, ca academiilor de drept mai de dai Dômnă să li se dea dreptul cel puțin pentru primirea esamenului de stat, dacă nu și cel de doctorat. Insistă ca din incidentul milleniului, cetatea din Muncaci, ridicată deja de Árpád, să fie restaurată și prefăcută în muzeu. Primesce budgetul.

Kozma nu dorcesce statificare învățământului poporal, căci ar conturba liniscea confesiunilor și ecuilibrul budgetului. Inspectorii de scôle însă sunt puțini, trebuie sporiti. Urgeză ajutorarea treptată a bisericii reformate, cu deosebire acelei dela sudul țării, pentru de a împedeca emigrarea magiarilor în Croația.

Bánó cunôsce numai un scop: întărirea și sporirea rasei și națiunei magiare atât spiritalmente cât și materialmente. De 28 de de ani încôce nici un guvern n'a făcut nimic în privința acesta. Reuniunile culturale n'au fost spriginite de ajuns și totuși guvernele s'au nisuit a le trage în serviciul lor. Învățământul poporal e miserabil, mai ales din punct de vedere național. Apoi surdo-muții, orbii și smintiți. (Strigări din partea opozițiunii: Colo sunt la drépta. Ilaritate). Primesce budgetul.

Hoitsy: Când camera a desbătut în zilele trecute cererile mai multor comitate pentru statificarea învățământului poporal, ministrul Wlassics s'a grăbit a declara, cu nu e prietinel statificării acelu învățământ, de ôre ce nici în Franția, nici în Portugalia nu e statificat și apoi vrea să trăiască în pace cu confesiunile. Dar a uitat ministrul — dice mai departe Hoitsy — că în Portugalia toți vorbesc spaniolesce, și în Franția franțuzesce; la noi însă sunt chiar și învățători mulți cari nu știu unguresce. Ôre în interesul păcii este, că să lasă arma în mâinile inimicului? Ôre s'a cugetat ministrul asupra cestiunii: ce scop are scôla? Cel ce voiesce stat unitar magiar, trebuie să voiască și statificarea scôlelor.

Nu primesce budgetul, căci nu poate încredința bani în mâinile acestui guvern nici într'un felu de formă.

Pogrányi nu e mulțumit cu spiritul și sistemul învățământului de acum. Datorința învățământului este să producă unitate de sentimente patriotice, ceea-ce se va ajunge numai prin statificarea învățământului. Elementele centrifugale numai cultura națională le va puté împreuna. Guvernul susține, că statificarea învățământului poporal ar părea ca magiarisare cu forța, dar acesta nu e pretext hssat, căci ori statificăm scôlele, ori nu, naționalitățile tot ne vor veni cu plângerile lor închipuite și ne vor acusa. Nu poate recunôsce de loc, că din considerare față de naționalități, n'ar fi ertat să se facă politică națională. Ôre Memorandele nu sunt urmarea neglijerii acestui teren? Dar ministrul își motivază negațiunea statificării cu liberalismul. Ar fi bine să nu tocască de tot acest cuvânt. Voteză budgetul deși n'are încredere în guvern.

Ugron a vorbit despre congruă, despre autonomia catolică și despre dotațiunea confesiunilor. De asemenea Hock, carele a întregit vorbirea lui Ugron arătând la tendențele politice de partid, ce urmăresce guvernul și aici.

Ugron accentuează, că tôte bisericile din stat trebuie să aibă aceiași autonomie, aceleași legi, adevă aceleași drepturi și aceleași datorințe atât față de stat, cât și în referințele lor între sine. Astăzi însă lucrul stă astfel, că d. e. autonomia greco-orientalilor poate fi vătămă, fără ca pentru această să-i dóră și pe protestanți, pe catolici sau pe alții, et viceversa.

El nu dorcesc ca confesiunile să fie lăsate de sine, dorcesc însă ca licitarea de favoruri să se sisteze, dar și folosirea acelora spre scopuri de partid.

Având tôte bisericile din stat aceleași drepturi și aceleași datorințe, în cas de vătămă, nu se va putea plânge nici una din acele biserici naționale, că aceea este îndreptată numai contra ei. Referitoriul la dotațiunea confesiunilor, nu e de părerea ministrului, ca acelea să fie ajutate în mod progresiv, căci, în contra spiritului de autonomie, ar deveni mult timp dependente de guvern numai ca să-l potă predispuce pentru de a le

rilor regulate, conjugarea pesifraclă, principalele verbe neregulate (8) și defective (6), despre particule și un registru alfabetic al verbelor celor mai însemnate, cari formază trupinele neregulate.

Primum acest început modest în speranță, că lucrarea începută se va continua. Un Vademecum, care se conține regulile principale ale sintacticei latine, poetice și instituțiilor romane etc. Va fi desigur un tovarăș credincios al elevilor studioși a recapitularea cele percurse per longum et latum.

Se înțelege de sine, că pe „Vin' cu mine“ îl vor folosi cu succes numai elevii, cari au parcurs cu temei și sistem gramatica, poetica și istoria romană cu însuțuțiile ei, isvôrele a căror cuintesintă e condensată în astfel de cărțicele.

A face acesta e datoria profesorului, care în decurs de 8 ani de școlă și de și are ocaziune a atrage atenținea elevilor săi asupra tuturor cunoștințelor ce le crede de necesari pentru a nobilita inima și desvolta mintea, și a contribui astfel la perfecționarea lor, neamului seu și omenimei.

Atât de astă dată despre „Vademecum“ de Dr. E. Popescu, pe care l

recomând tuturor celor ce respectază principiul: Repetiitio est mater studiorum. Dr. P. O.

Posta redacțiunii.

Părintelui Iochim Cerbiceanu în Cerizor. Puțină paciență, căci va veni rëndul și la scrisôrea Sântiei Tale.

48. 1896

[9] 1-3

CONCURS.

După ce nici în urma concursului repețit în sensul grațiosei rezoluțiuni consistoriale dto 10 Septembrie 1893 Nr. 5543 B, nu s'a ivit nici un concurent pentru ocuparea postului de paroh în parochia de a III a clasă din Rusciori, prin acesta se escrie concurs din nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în fôia „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit anual de 340 fl. cu prospect de a se urca cel puțin la suma minimală de 400 fl.

Doritorii de a reflecta la acest post vor avea așa așterne suplicile concursuale înștruite în sensul normelor în vigôre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conțelegere cu oficiul parochial. Sibiiu, 12 Ianuarie 1896.

Ioan Papiu m. p. protopresbiter.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

Antoniou Novotny

în Timișóra — Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioșe, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provădute cu adiuțări de fer bătut, construite spre ale întôrce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lătura prin ceea-ce sunt mântuite de crenepare.

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, n'ai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminôșă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se

recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu adiuțare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeuna gata în magazin. [10] 1-48

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale cǎii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1895.

Table with train schedules for the Budapest - Predeal line. It includes columns for train type (Tren de persoane, Tren accelerat), departure times, and stations like Viena, Szolnok, Oradea-mare, Mező Telegd, Rév, Bratca, Ciucia, Haidin, Ghirbéo, Cluj, Apahida, Ghiriș, Cucerdea, Ujóra, Vințul-de-sus, Aiud, Teiuș, Crăciuneș, Blaș, Micăsasa, Copșa-mică, Mediaș, Elisabetopol, Sighișóra, Hașfaléu, Homorod, Ágostonfalva, Apața, Feldioara, Brașov, Timiș, Predeal, and Bucuresci.

Table with train schedules for the Budapest - Arad - Teiuș line. It includes columns for train type and departure times, with stations like Viena, Szolnok, Arad, Glogova, Györök, Pauliș, Radna-Lipova, Conop, Bérzava, Soborșiu, Zam, Gurasada, Iliu, Branicica, Deva, Simeria (Piski), Orăștia, Șibot, Vințul de jos, and Alba-Iulia.

Table with train schedules for the Budapest - Orșova - Verciorova line. It includes columns for train type and departure times, with stations like Viena, Budapest, Timișóra, Caransebeș, Băile Herculane, and Verciorova.

Table with train schedules for the Cucerdea - Oșorheiu - Reg. s.âs. line. It includes columns for train type and departure times, with stations like Cucerdea, Lidoș, and Oșorheiu.

Table with train schedules for the Ghiriș - Turda line. It includes columns for train type and departure times, with stations like Ghiriș and Turda.

Table with train schedules for the Copșa-mică - Sibiiu - Avrig - Făgăraș line. It includes columns for train type and departure times, with stations like Copșa-mică, Șeica mare, Lómuș, Ocna, Sibiiu, Selamber, Veștem, Talmacia, Șebeșul sup, Avrig, Porumbac d. inf., Cărtișóra, Arpasul inf, Viștea inf., and Sâmbăa inf.

Table with train schedules for the Sibiiu - Cisnădie line. It includes columns for train type and departure times, with stations like Carei-mare and Zeău.

Table with train schedules for the Brașov - Zernesci line. It includes columns for train type and departure times, with stations like Brașov, Cristian, and Zernesci.

Nota: Órele înșemnate în stânga stațiilor sunt a se ceti de sus în jos, cele înșemnate în drepta de jos în sus. Numerele cele grase înșemnă órele de rópte.